

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marți, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45.
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Discursul contelui Goluchowski în delegațiunea austriacă.

Considerând marea importanță politică a acestui discurs, publicăm din el un extras cât se poate de larg, mai vârtos, că ne atinge și pe noi Români foarte de aproape, și într'un mod foarte plăcut.

Éta-1:

Dela întrunirea ultimă a delegațiilor — începe ministrul de externe austro-ungar — mai ales două cestiuni au atras asupra lor atențiunea diplomației europene, și anume: *situațiunea creată în peninsula Balcanică prin turburările erupte în Macedonia și evenimentele nu mai puțin îngrijitoare din Asia mică.*

Numai solidarității tuturor marilor puteri și nisuinței afund înrădăcinate în noi toți, că trebuie evitată ori ce complicațiune periculoasă, se poate mulțami, că focul ce pâraia în cenușe n'a degenerat în incendiu periculos. Crede, că nimeni nu va nega, că guvernul cesaro-regesc, la timpul seu totu a făcut pentru crearea acestui rezultat pacinic, într'un cât i-a fost cu putință în cercul seu de activitate.

Astăzi-primăvară abia și-a terminat delegațiunea consfătuirile, când în Macedonia și-au și arătat capul simptomele pline de pericol, cari inspirau temerea, că peninsula balcanică ér va fi teatrul astorfel de evenimente, a căror urmări necalculabile au trebuit să umple pe ori și cine de cea mai mare îngrijire.

Turburările ivite în mod sporadic în curând au aflat resunet în Bulgaria vecină, a cărei elemente revoluționare vreau să facă experimente cu o acțiune combinată și în scopul acesta au înființat un organism departe rămurit, care ușor ar fi tras după sine o mișcare, ce s'ar fi estins asupra tuturor statelor din Balcani.

Speculei numai aceea i a pus capăt, că *la inițiativa noastră toate statele semnatare ale tractatului din Berlin au luat poziție*, și cari au declarat hotărît că vor pași contra ori-cărei întreprinderi îndreptată contra statului quo și ar periclita pacea, și că sunt firm decise a nu permite ajungerea de-asupra a nici unei conflagrațiuni. În Sofia au recunoscut pericolul, ce ar urma asupra principatului din trecerea cu vederea din partea guvernului egală cu complicitatea; în Constantinopole au scos energie și curaj din provocările hotărîte ale guvernelor pentru restabilirea autorității puterii de stat în teritoriile răsăritite și deja după vr'o câteva săptămâni cu mulțămire s'a putut constata influința binefăcătoare pentru restabilirea relațiilor normale.

Nu mai puțin s'a validat procedura unanimă a puterilor pornită din punctul de vedere al păcii europene și în fine încă încoronată de succes în *ceștiunea arménă.*

În cestiunea această la început ne-am purtat foarte rezervați și n'am voit să ne alăturăm nici la acțiunea inițiată de Anglia, Franca și Rusia, ori cât de mare ne-a fost simpatia, ce am simțit față de sôrtea populațiunii cristiane din Asia mică.

N'am luat parte la acea acțiune, căci n'am voit a ne angaja la o ce-

știune, care nu se atingea direct de interesele noastre și care eventual ar fi reclamat jertfe estinse; dar n'am luat parte nici din cauza aceea, căci nici eu precum nici antecesorii mei în oficiu, n'am sperat nici un efect salutar din acțiunea diplomatică ce ar fi fost a se porni, prevădând sigur în ore-care măsură marele pericol, ce a urmat asupra locuitorilor armeni și pentru care n'am voit să fim părtași la nici o responsabilitate.

Reformă — aceea mai presus de toate e frumoasă și mare vorbă, dar nu e destul să arunci reforme numai pe hârtie. Trebuie să dispunem de organe, cari știu să se îngrijescă de executarea lor, și durere, în de acelea Turcia duce mare lipsă.

Care a fost urmarea intervențiunii celor trei puteri dezvoltată în cestiunea arménă? Reformele au fost primite, dar au rămas litere mörte; din contră chiar și numai vestea despre ele a sbiciuit fanatismul musulman și în rezultatul final a dus la fapte oribile și maltratări, cari, durere, dar trebuie să spun, vor rămânea o pată de rușine în istoria secolului al nouăsprezecelea.

Îngrijirea sultanului de poporul seu, nimic n'a ajutat: cele mai bune intențiuni ale domnitorului au suferit naufragiu față de opozițiunea neînvișă a administrațiunii turcesci de tot coaruptă. Fie-care și a adus noue sciri hiobice, sângele pretutindenea a curs, au adus sciri despre siluiri cu forța de a trece la credința lui Mohamed, și tocmai în momentul, când mai mare era lipsa de solidaritate între puterile inițiatore, a urmat o scisiune privitoare la pașii ce erau de întreprinși față de situațiunea creată.

Până când de o parte s'a arătat aplicare spre întreprinderi de dispozițiuni coercitive cu scopul, ca să constrângă Pörta la întroducere de reforme departe estinse, de cealaltă parte s'au spăriat de atari mijloce și s'au pus mai bine pe punctul de vedere, că sultanului trebuie dat timp înainte de toate ca să-și redobândescă autoritatea și trebuie a-i da puțină spre a restabili ordinea și liniscea.

În jurul acestora atât da mult s'au ridicat contrastele, încât din ce în ce era mai amenințatoriu pericolul amestecului unilateral, ceea ce ar fi dat signalul la aprindere, la punerea pe tapet a întregii cestiuni orientale.

Dinaintea cunoșcerii pericolului acestuia, guvernul cesaro-regesc, carele până aci s'a ținut în cea mai strictă rezervă, mai mult nu s'a putut închide, și *inițiativei lui* precum și iubirei de pace evidente de astădată a celorlalte puteri, se poate atribui, că cestiunea *numai decât și-a pierdut* caracterul seu acut.

Töte guvernele au primit principiul cuvintelor sincere și a purcederei solidare într'un ajungerea scopului și prin această și-au câștigat cea mai mare garanță pentru susținerea păcii.

Situațiunea armenilor în tot cazul a ajuns foarte de compătimit, dar între astfel de împrejurări n'a rămas altceva decât ca, dintre doue rele să se alégă cel mai mic.

Din minutul acesta puterile s'au nisuit numai într'acolo, ca să rămână pe calea apucată și să se controleze între sine reciproc, ca nici una să nu fie spre dauna vreuneia din celelalte și să

nu devină necredinciosă principiului de purcedere solidară.

Dacă cu acesta am servit intereselor păcii, într'un cât ne-am manifestat totodată și firma decisiune îndreptată pentru susținerea statului quo în statele din Balcan, atunci credem de altă parte, că putem conta și la recunoștința și mulțămirea Turciei, cu atât mai vârtos, căci densa trebuie să se témă mai întâiu de pericolul perirei pentru totdeauna din cauza unei astfel de conflagrațiuni.

Barem de l'ar pune la inimă și l'ar lua în demnă considerare acest punct de vedere la locul competent, în Constantinopole, și recunoștința s'ar manifesta în aceea, că Turcia își va da sincer și loial ostênela, ca în provinciile sale să creeze, după cât îi va fi cu puțință, o stare de suferit.

Înainte de toate trebuie să facă imposibil măcelăriri și grozăvenii noue, și să oprască convertirile cu puterea și persecutarea creștinilor, despre cari, durere, încă și acum vin sciri din diferitele ținuturi; trebuie luați în apărare cuvinciosă aceia, cari vreau să se reîntörcă la credința strămoșilor lor, și să aperse contra erumperii fanatismului musulmanilor, cu un cuvânt, în interesul seu propriu să facă toate dispozițiunile în țerile sale europene și asiatice, prin cari să potă convinge pe Europa despre puterea ei de viață, căci altcum tot mai mult se va apropia de perire, de care în sfârșit nici cei mai buni amici ai ei — între cari și noi ne numărăm — nu o vom pute scăpa.

Spre ilustrarea situațiunii, ministrul aci atinge cestiunea crețenă.

Astăzi numai aceea putem spune, ce s'a întemplat, dice ministrul, fără ca să ne putem pronunța hotărît asupra celor ce se vor întempla. E fără îndoelă, că în mișcarea această au avut rol și comisiunile crețense într'un așțarea schinteei ardênde deja, de altă parte nu se poate nega, că guvernul grecesc în cestiunea această s'a purtat extraordinariu de corect; nu ne putem subtrage însă nici dela recunoșcerea, că *stările acestea în mare parte sunt a se atribui defectelor actuale ale administrațiunii turcesci.*

Arată apoi, că în § 23 a tractatului din Berlin s'a pronunțat principiul, că statutul organizatoriu din 1868 nu numai trebuie susținut, ci trebuie și întregit și îmbunătățit. Decisiunii acesteia a fost urmare convențiunea — Aleppo, care a regulat autonomia administrativă, carea dela 1878 până la 1889 a funcționat bine și a conținut decisiuni însemnate privitoare la regularea stărilor financiare.

Acum ér va fi vorbă așadar, ca convențiunea acesteia și conținutului ei să i se câștige din nou putere validă în practică ca prin această să se pună temelie dezvoltării pacinice viitoare.

(Va urma.)

Revista politică.

Ecsposeul ministrului de externe, a contelui Goluchowski, despre care am vorbit în articolul de fond din numărul trecut al diariului nostru, a găsit în totă presa o primire peste măsură de prietenescă și simpatică.

Töte laudă cu deosebire francheța vorbirei, ér în Berlin să pune pond

mai cu sémă pe acele pasagii, cari se referă la tripla alianță.

„Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ se exprimă în chipul următor: Deși discursul nu conține nici decum vre-o espresiune sensațională sau peste așteptare de surprindătoare, totuși face o impresiune viöie prin claritatea și siguranța, cu cari sunt marcate actuala situație politică și poziția Austro-Ungariei față cu cestiunile, cari resultă din această situație. Sulevarea pășirei hotărîte și conscie de scopul, care-l urmăresce, în vorbirea împărătescă adresată delegațiilor n'ar trebui pe drept astfel interpretată, ca și cum ar exista cu aliații Austro-Ungariei un program specific relativ la politica orientală austro-ungară. Statorirea unei politici pozitive orientale, care să se refere la conservarea intereselor singuraticilor participați, ar sta în contradicție cu caracterul defensiv al alianței, dacă ar fi îndreptățit fie-care participant, să conteze la spriginul amicabil al aliaților sei nu numai în ce privește menținerea păcii, ci preste tot și în ce privește politica sa proprie.

„Tribuna“ din Roma scrie: Cuvintele, cari le-a dedicat contele Goluchowski păcii europene, vor fi primite pretutindenea cu o satisfacție într'adever mare, pentru-că el a vorbit într'o formă, care învinge ori și ce ne încredere. Tratarea minuțiosă dedicată diferitelor cestiuni europene, a fost clară și eshauriată. El a făcut chiar și auditorilor sei și întregii Europe o surprindere plăcută. Cuvintele, cari le-a rostit contele Goluchowski despre Italia, au fost pëtrunse de cea mai sinceră simpatie și nu pot lăsa Italia indiferentă. Ministrul și-a exprimat recunoștința sa sabiei armatei italiene în Africa. Italienii nu-i vor uita, și-i dea mulțumita cuvenită.

Diariul „Temps“ din Paris scrie: Contele Goluchowski se poate pe drept felicita de succesul, care l'a avut ecsposeul seu ținut înaintea delegațiilor. Rareori a fost prezentată cu atâta măiestrie istoria diplomatică a unui an întreg din partea unuia dintre acei bărbați, cari au contribuit la aceea, ca să facă această istorie. În ce privește pe Franca, ea poate fi numai recunoșcătoare pentru testimoniul amicabil și drept, care i l'a dat contele Goluchowski caracterului sincer și loial al politicei sale de pace.

* * *

În 11 Iunie nou au lucrat cu zel comisiunile din amândouă delegațiunile.

În ședința comisiunii, instituente din partea delegațiunii ungare pentru statorirea bugetului ministerului comun de externe, ministrul contele Goluchowski s'a provocat la ecsposeul seu despre politica esternă ținut înaintea delegațiunii austriace.

Referentul Max. Falk a observat, că ecsposeul l'a satisfăcut într'un grad mare cu totă forma sa cam neobicinuită. Diferența este totuși numai de natură esternă. Principiile fundamentale ale ministrului de externe sunt intocmai aceleași, cari le-au avut și antecesorul seu. Aceste principii sunt indicate în ecsposeu cu următoarele cuvinte: „De ani îndelungați n'am intenționat altceva, decât consolidarea situațiilor create prin convenții internaționale în Orient, susținerea Turciei,

independența, întărirea și dezvoltarea liberă a singuraticelor state balcanice, relațiuni amicale cu acestea, în fine escluderea unei influențe predominante a vre-unei puteri mari în desavantajul celorlalte. Acesta e politica, pe care o observă consequent monarhia noastră dela congresul din Berlin. Tripla alianță formeză acum, ca și atunci basa politicii noastre esterne. Totuși se poate constata o schimbare plăcut surprinzătoare. Înainte trecea existența triplei alianțe numai ca o garanție a păcii; că va fi însă tripla alianță capabilă și de o acțiune plină de succes, acesta nu o putea profeti nimenea cu siguranță. În decursul anului trecut s'a dovedit, că tripla alianță nu numai prin existența sa, dar și prin o acțiune de tot energică influențează hotărâtor asupra mersului politicii europene, și anume nu printr'o acțiune contra vre-unei alte puteri, ci în înțelegere cu toate puterile, așa încât cunoscuta cestiune, unde e Europa, a devenit fără obiect. Pentru că această Europă s'a manifestat escelent într'un moment critic, ale cărui pericole erau poate mai mari, de cât s'ar fi creșut în general. Tripla alianță a format sâmburele acestei puteri imponente și în tripla alianță iar și-a ocupat monarhia noastră poziția de frunte, care i se cuvine. — Dr. Falk a exprimat apoi în numele comisiunii contelui Goluchowski deplina recunoștință. Tot la propunerea amintitului referent, comisiunea ungară aprobă bugetul cerut de ministrul Goluchowski pentru politica externă.

Comisiunea instituită din partea delegațiunii austriece a votat bugetul curent de ministrul comun de finanțe Kállay pentru acoperirea creditului necesar pentru provinciile ocupate. Bosnia și Herțegovina.

Să speră, că rënd pe rënd delegațiunile austro-ungare, dór se vor înțelege în toate.

Partida antisemită din Viena a mai ținut o întrunire publică cu scopul, de a agita populațiunea Vienei în lupta începută contra Ungurilor și contra milleniului.

Cel dintâi vorbitor a fost un jurnalist antisemit, care a protestat într'un mod foarte energic, ca să se sârbătorească ziua de amintire, în care a năvălit în Europa o cétă de bandiți. Deputatul Pattai se îndreptă în special contra pactului și accentuă, că un astfel de pact ca acel din 1867 ar fi cu puțință numai cu insulani din marea de sud. Monseniurul Schleicher a declarat, că el ține cu Lueger și, că una cu capul nu se va duce la Budapesta. Unul, Dr. Bredja din România?! (necunoscut nouă, Red.) a cerut, ca barbarismul, care domnesce în Ungaria, să fie avisat la barierele lui. Lueger a vorbit apoi cu un foc ne mai pomenit și într'un discurs escelent contra Ungurilor. El a descris suferințele poporului nemagiar din Ungaria, cari strigă de durere cătră cer. Dacă se vor purta Ungurii tot așa, atunci vor deveni Slavii panslavi și Românii panromâni. Stégul negru galbin e târît în Ungaria în tină, în tină, însă Germanii vor apăra dinastia de atacurile unguerești. Lueger va continua lupta contra Ungurilor. La sfârșit a șis Lueger: Noi am smuls Viena din ghiarele liberalilor-ovrei, noi vom smulge și Budapesta din ghiarele ovreo-magiarilor. Acolo vom ridica noi stégul negru-galbin la onorul, care i se cuvine și vom face din Viena capitala imperială și reședința întregii monarhii!

După o scire, care a primit-o „Pol. Corr.“ diu Londra cercurile normative de acolo sunt sigure, că înțelegerea dintre puteri în ce privește cestiunea insulei Creta va rămânea neconturbată. Afirmarea, că guvernului englez nu i-ar fi plăcute diferențele în această cestiune și că el ar favoriza direct sau indirect revoluțiunea din Creta,

o resping cei din Londra ca un pur neadevăr. Nici o țară nu poate fi mai interesată pentru susținerea *statului quo* în marea mediterană și susținerea relațiunilor regulate în Turcia, decât Anglia. Lordul Salisbury însă nu va cădea în greșala, care a comis-o lordul Rosebery în cestia arménă, adică el nu va începe o politică activă pentru urmărirea acestui scop, a cărui realizare nu s'ar putea considera de mai nainte ca sigură. În Londra însă lumea e încă în îndoială asupra întrebării, dacă s'ar putea ajunge la o înțelegere între toate puterile cu privire la o acțiune materială spre a introduce reforme în Creta. Mai bine se menține speranța, că Sultanul la sfatul puterilor se va decide, a purcede cu moderațiune la suprimarea revoltei și va introduce și unele reforme necesare.

Din parlamentul magiar.

Sedința dela 10 Iunie 1896 n.

La ordinea zilei este desbaterea specială asupra proiectului de lege despre judecătoria curială.

Până la §. 3 din punctul 9 s'au primit toate dispozițiunile cuprinse în proiect fără nici o modificare. La paragraful acesta însă s'a deschis o discuțiune vehementă între deputații liberali și unii deputați clericali din cauza, că aceștia cereau stergerea dispozițiunilor cuprinse în lege privitoare la restricțiunile impuse confesiunilor și despre procedura disciplinară în contra agitațiunilor confesionale.

Primul vorbitoriu *Vajay István* cere eliminarea întregului punct în care se cuprind dispozițiunile contra confesiunilor. După densul dispozițiunile aceste sunt contrare cu totul principiilor de drept, egalitate și constituționalism. Și e ceva penibil a lua astfel de măsuri contra agitațiunilor confesionale, când toate partidele își pot căștiga aderenți prin propagandă legală și numai confesiunilor se nu le fie permis această? Dispozițiunile acestea sunt numai fétul lașității trimurice. Unde este apoi libertatea religioasă?

Ugron Gábor vede atacat în dispozițiunile luate în acest proiect contra confesiunilor direct simțul religios al cetățenilor. Dacă respectăm religiozitatea, atunci religiunea nu trebuie fîrită pe strade. Toate își au marginile lor. Dacă vrem să aducem legi privitoare la agitațiunile confesionale, trebuie să statorim ce felu de agitațiuni confesionale trebuie combătute și pedepsite, căci altcum legea devine mijloc de persecuțiune în mâna acelora, cari vor să afle totdeauna nod în papură. E vorba de adunări. Toate confesiunile țin adunări în conformitate cu dreptul lor de autonomie garantat prin lege. În aceste adunări nu se poate să nu se facă politică fiind necesitate confesiunile adeseori să apere drepturile lor atacate. Legislativa aduce legi privitoare la confesiuni, și acestea se nu fie îndreptățite a se pronunța asupra lor, mai ales când se aduce legi chiar în defavorul lor?

A combate astfel de legi nu numai li e permis, ba chiar sunt dătore din oficiu a face acesta. Dar chiar *Tisza Kálmán* nu agitază mereu în favorul urcării salariilor preoților reformați din partea statului? Apoi proiectul actual cuprinde și dispozițiuni riducale și totodată, și periculoase pare că ne aflăm în evul mediu. Ce înțeles au dispozițiunile puse în vedere, ca în adunările confesionale privitoare la alegeri, să nu se amenințe alegătorii cu pedepse în cealaltă lume. Destul sunt aceia de pedepsiți în această lume, dacă sunt siliți a simți urmările unei nefaste politice. Apoi la alegeri să nu se pórte insignii religioase. Mi-ar plăcea să-mi definască cineva, cari sunt strict astfel de insignii (? Red.) și în localuri religioase să nu se țină adunări de colorit politic. Ce mai e și asta. Destul de mult s'a deșteptat consciința confesională în locuitorii acestei țări; destul de agitați sunt aceia din cauza nefericitelor legi politice-bisericesci mai nouă; nu trebuie să mai potențăm aceste agitații prin nouă legi, ci să stăm locului, și să nu provocăm o luptă între confesiuni, căci acesta ar fi un pericol mult mai mare, decât cel ce ne amenință din legile introduse deja până acum în materia acesta. Cere stergerea punctelor încredinate, căci altcum însuși legislativa va contribui la provocarea unui războiu confe-

sional și va sdruncina temelile societății și a familiei

Veres Iósef apără punctele încredinate, dîcînd, că adunările administrative bisericesci nu le consideră de adunări confesionale. Cere de altcum și elstilizarea mai precisă a pozițiunii

Deasemenea combate punctul acesta și *Horánszky Nándor* dîcînd, că acela duce chiar la nimicirea mandatului de deputat pe basa unei simple suspiciuni, că respectivul deputat a avut amestec la vre-o agitație confesională.

Polonyi Géza vede în proiectul înaintat dispozițiuni, cari sunt îndreptate direct contra bisericeii catolice.

Thali Kálmán dîce, că politica nici din biserică ca atare nu se poate eschide. Nu s'au ținut în biserică atâtea serbări naționale la care au luat parte tot felul de credincioși? Nu în biserică reformată din Dobrițin s'a proclamat independența Ungariei, stînd guvernatorul tocmai pe scaunul episcopului unde se împarte s. cuminecătura? Pacea dela Satmar nu în biserică s'a încheiat? La noi toate actele serioase, cari nu contrașic religiunii, se fac în biserică. Deci adunările și discuțiunile politice nu pot fi eschise din biserică.

Olay Lajos și *Horváth Gyula* de și primesc punctul din cestiune, dar nu pot să nu cêră stilizarea lui din nou în mod mai clar.

La toate acestea răspunde ministrul *Erdélyi Sándor* dîcînd, că e incompatibil cu poziția de drept ca acesta să se ocupe și cu politica. Insistă pentru primirea capitulului.

Tisza Kálmán respinge suspiciunea lui *Ugron*, că prin insisterea pentru o mai bună dotațiune a preoților reformați ar fi urmărit scopuri de corteșire. El a voit numai să se execute legea din 1848 și în privința acesta.

Ugron Gábor esplicându-și cuvintele se miră de dl *Tisza*, că în domnia lui de 12 ani numai acum și-a adus aminte de executarea legii la care se provocă.

Purcedîndu-se la votare, punctul 9 se primește cu majoritate de voturi.

Trecîndu-se la p. 19 *Gullnár Gyula* rógă pe ministrul, ca în scopul unei clarificări mai bune, să nu vorbescă numai la finea discuției. Cere ca în proiect să se ia dispozițiuni mai precise contra funcționarilor publici, cari influențează alegerile în favorul cutărui ori cutărui partid. În scopul acesta întreg capitolul trebuie stilizat din nou.

Plósz Sándor cêrcă a combate pe *Gullner*, dar acesta e apêrat și de *Issekutz Gyózb.*

Se ridică apoi *Ugron Gábor*, carele într'un ton destul de vehement întrebă, că, guvernul și de aici înainte voesce, ca organele administrative și poliția să fie o bandă de corteși pécătoși, cari înșiși calcă legile în picioare la alegeri? Jos cu masca! Și să aibă grijă guvernul, că dacă va abusa și mai departe de legi, țera își va apăra libertatea și cu jertfirea sîngelui său propriu!

Maioritatea primește nemodificat și acest punct respingînd propunerea lui *Gullner*.

Se mai primesc vre-o câteva puncte și ședința s'a încheiat.

Noutăți.

Personal. Esc. S. I. P. S. D. arhiepiscop și metropolit *Miron Romanul* a sosit acasă dela Budapesta Sâmbătă cu trenul de după amiazi.

Eticheta și inima. Dintre toate momentele înălțătore ale încoronării țarului, de sigur cele mai mișcătore și mai frumoase au fost următoarele două episoade:

În biserică e liniște profundă. Lin și fără șgomot întră heroldii țarului îmbrăcați în splendide uniforme acoperite cu gaetane de aur și cu strălucitoriul coif cu vulturul imperial. În aceeași liniște profundă aședă la locul lor insigniile de încoronare, țarul și țarevna întră. Se duc la sfintele icône, le sărută cu evlavie, apoi se posteză la locul lor; țarul e palid; țarevna e agitată; țarul e îmbrăcat în uniformă de colonel al regimentului I. de infanterie, pe piept cu ordul *Newsky*; țarevna în toaletă de simpatică simplitate, puțin brodată cu sîrmă de argint. — Metropolitul din Petersburg se apropie de treptele tronului; un moșneg de 70 ani, voce-i tremură când invită pe țarul să cetescă mărturisirea credinței. În palii de mătășă întinde țarul o carte; țarul cetesce cu voce tare credeul; la fine toți își fac semnul crucii, unii ingenuchiază. În timp ce corul cântă, purtătorii insigniilor fac cere în jurul țarului.

Mare-ducele *Vladimir* încă e între ei. Nu preste mult țarul e îmbrăcat în mantaua de încoronare și dă semn să se aducă coróna. Și-o pune pe cap. Corul cântă éráși. Țarul face semn țarevnei să se apropie. Țarevna merge în fața tronului; ingenuchiază și-și aplcă capul. Țarul atinge cu coróna sa fruntea țarevnei, apoi îi pune pe cap coróna ei, ér purtătorii insigniilor îi dau mantaua. Acum țarul fără să-i pese de regulile etichetei ori ale ceremonialului, își îmbrățișază nevasta și o sărută de două ori. Sentimentul inimei a învins asupra secilor regule de etichetă. Óspoții actului de încoronare sunt adânc impresionati, toate privirile sunt îndreptate spre tinăra țarevna. Corul cântă. Metropolitul salută pe țarul ca imperator; tunurile dau salve; archiducii și archiducesele se apropie de tron spre a felicita pe țarul, prima e vèduva țarovnă carea voesce să-și felicite fiul în mod solemn, țarul însă coboră între treptele tronului, sărută mâna și fața maicei sale, la ce pe acesta o podidesc lacrimile și își întinde mâinile în semn de binecuvîntare asupra capului fiului ei. . . . Inima s'a dovedit a fi mai puternică decât sarbeda etichetă și regulile ceremoniale!

Fata morgana. Un fenomen de deosebită frumșetă a delectat privirile vesele ale óspeților, cari s'au reîntors Joi pela 8 óre sêra dela maiatul fetițelor dela scóla Asociațiunii din loc.

Munții Turzii, cu „Cheia Turzii“ se oglindau maiestos în partea nord-estică a Sibiului, desvîlindu-și conturile mărețe în o admirabilă curățenie.

Tabloul a fost feeric. O apariție optică atât de naturală abia se va mai fi vèdut prin părțile noastre.

Regele arinilor. Când nemuritoriul *Schubert* a compus piesa „*Erlkönig*“ (regele arinilor) atât de puțin a fost încântat de reușita aceleia, încât a aruncat furios manuscrisul în corfa destinată hârtiilor fără nici o valóre.

Nu peste mult îi face o visită măiestrului renumitul tenorist *Vogel*, care din întemplantare a aflat compoziția „*Erlkönig*“ în corfa neputincioasă. *Vogel* numai de cât o ridică, se aședă la pian și rămâne frapat de geniala compoziție. După câteva săptămêni s'a și prezentat pe bină executând compoziția, pe care *Schubert* o credea de mult nimicită. Succesul tenoristului în piesa „*Der Erlkönig*“ a fost colosal. Piesa numită și astăzi ocupă locurile de frunte în programele concertelor și a contribuit mult la renumele nemuritoriului *Schubert*.

Judecata potrivită. În zilele aceste a avut o pertractare ținută înaintea unei judecătoreii englese un sfêrșit nostim. Un june se certa cu o *Cosinzénă* pentru o moșie. Causa era foarte încurcată. Judelui i-a plesnit în minte în fine după multă bătăe de cap, uitându-se la ambele partide, un solomonic expedient de finalizare a procesului și dându-i expresiune dîse: „Ca esecutor al legilor țării mă simt dator mai întăiu a vă atrage atențiunea la împècare. . . o pace e totdeauna mai bună ca un proces căștigat. . . . Eu vă recomând o cale ușoră și totodată foarte plăcută. Actorul este un june onest și aședat, ér incta o copilă, „ce se pare o rosă plină, o vióră din grădina“. Cel mai bun lucru ar fi acum să vă căsătoriți la olaltă și să trăiți fericiți împreună pe moșia de cêrtă. De veți continua însă procesul, moșia se va consuma prin spelele de proces și mai ales advocații se vor îngrijii, ca să nu vă alegeți cu mult“.

Advocații surideau amar, incta roși până după urechi, dar nu protestă; actorul croi o față plină de mulțămire. După aceste presemne judele publică sentența: „Moșia este a actorului, dacă în 2 luni se cunună cu incta“. Așa dar pîrșule:

„Judecata-ți e făcută:
„Ie-o nbrate ș'o sărută!

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Sibiul, 8 Iunie 1896.
(Încheiere.)

Câtă străformare și sperăm, de bun augur. . . Pe locul unde mugețul fiarelor resbătea din munte în munte, astăzi germanul cult a implântat parul să ne surprindă cu mărețele opere

ale minții sale iscoditoare. Le dorim succes deplin. Iar dl inginer șef Brausewetter, primescă și pe calea acesta a noastră mulțămită pentru deosebita sa afabilitate cu care ne-a condus și explicat tot secretul aparatului impunător.

În urmă drept încheiere aducem omagiul nostru la adresa onor. fruntași ai comunei Sadu, în care privim ierte ni-se dacă trecem marginile indiscrețiunii amintind unele nume, în special de Onorabilul paroh dl Ioan Popovici, dimpreună cu reprezentanții puterii civile, Dl Constantin Popovici notariul și bărbatul Primariu al comunei. Dlor au ținut să dovedească, că știu aprefia importanța statului învățătoresc în sinul unui popor, prin ce s'au onorat pe sine însuși, iar pe noi ne au obligat să le păstrăm în totdeauna adâncul nostru respect și reverință.

Intețit de afaceri aș dori să încheiu cât mai repede, dar abia apuc să rotundesc o vorbă și alta 'mi resare cerând „vestmintele înțării”. Cum adevărat s'ar putea presupune ca să trecem cu vederea faptul că a doua și ficsată pentru adunarea generală s'a ținut și examenele cu scolarii dela scola noastră din Sadu.

Un lucru, ce ne-a înveselit mult, că pôte coincide cu întrunirea noastră. Nu ne vom pune însă a face critica examenului în publicitate, între împrejurările date. Acesta nu pôte fi obiectul decât al unei conferințe private didactice. Multe ar fi pôte de ținut și pro și contra.

În general însă putem aminti, că scolarii cu deșteptăciunea lor naturală s'au ținut bine, ér dnu învățatori, suntem convinși, că vor ști profita de ocaziune și experiențele culese. Și dacă mai stăruim la vorbă, e ca să accentuăm temeinica observare a venerabilului protopop, conducătorul examenelor, ca nici odată omul să nu se prea încredă în puterile sale.

Adevărat sfat părintesc, adresat cu bunăvoință'i ce-l caracterizează, iubitorilor noștri învățatori din Sadu. Noi am înțeles și sfatul colegilor intimi nu pôte fi altul decât: înțelegeți și vă reculegeți!...

Cumpănind tôte nu se pôte spune folosul convenirilor didactice, care convingere tot mai mult prinde rădăcini, resbătând precum se cere și în popor, ceea ce garantează în mod pozitiv înaintarea și înflorirea scôlei române.

V. V.

Secădate, la 27 Maiu 1896.

Stimate dle redactor!

Rari sunt acei părinți, cari se mai pôtă astăzi susține copii la scola, mai cu samă dintre agronomi, fiind cauzele bine cunoscute, dar și dintre aceia parte nu sunt fericiti, ca se guste din fructul ostenelelor sale, precum s'a întâmplat într'un interval scurt în comuna noastră Secădate și anume: acum 4 ani a murit la noi un pedagog absolut anume Ilie Macsin, acum 2 ani un tiner absolut de 6 clase gimnasiale, și astăzi am petrecut la cele eterne pe un al treilea, anume Toma Moisin pedagog curs. III-lea. Par' că e un păcat vechiu pe comuna noastră, că de una sută de ani, de când 12 preoți au funciat în Secădate, nici unul n'a fost fericit să aibă următori de parte bărbătească, ca cel puțin să fie următori în loc.

Amintind acestea pe scurt, vă rog a'mi da voie a descrie și decursul petrecerii la cele eterne a decedatului nostru de astăzi pedagog. La dorința părinților, ca fiul lor să fie cât mai frumos înmormântat, s'au îndrumat a merge la direcțiunea institutului nostru teologic-pedagogic, ca să concedă colegilor fiului lor participarea la îngropăciune, care s'a și esoperat, în urma careia s'a și prezentat 19 tineri îmbrăcați în uniformă și cu o cunună impunătoare pe țiua defiptă. La 11 ore s'a început ceremonialul nostru ortodox, unde, în

prezența unui public de aproape una mie persoane, corul tinerilor pedagogi a executat cântările funebrele foarte frumoșe, încât a stors nu numai lacrimi de durere, ci și admirarea publicului, ce se compunea din preoți și învățatori și de alte confesiuni. Cu acesta s'a dat ocaziune a cunoște poporul nostru că în adevăr astăzi institutul nostru dispune de puteri didactice.

În decursul sărutării s'a ținut o cuvântare din partea preotului îngropător C. Prie, care în genere a amintit și biografia decedatului ér după o pauză, în care s'a mai cântat o poezie funebrală, s'a rostit altă cuvântare în numele colegilor, din partea pedagogului Toma Măhăra, carea de asemenea a făcut impresiune plăcută. La masa comună (pomană) de asemenea s'au cântat cântări frumoșe funebrele, conform usului din comuna noastră. În fine se aduce din partea părinților, fraților și a altor rudeni cea mai căldurosă mulțumită prea stim. Domn director seminarial pentru concesiune și stimaților colegi și coristi recunoscința pentru bunăvoința și tributul amical depus pe mormântul colegului lor prin cântări și cununa frumoasă. Fie-i țerina ușoră și amintirea eternă.

P. . .

Valea Hațegului, Nucșora la 30/V 1896.

Preaonorate domnule redactor!

În Nr. 50 din 4/16 Maiu a. c. al stimatului nostru ziaru „Telegraful Român”, a apărut o corespondență cu dno 1/IV 1896, dată de dl învățatoriu Nicolae Sânzian ca notariu al sinodului nostru protopresbiterial din tractul Hațeg, carele fără léc de basă, și departe de ori-ce adevăr și cu o cutezare și îndrăsnire unică în felul ei voiesce și doresce acum după un interval de 3/4 de an. a combate, a falsifica purul adevăr, carele e basat pe drept sinceritate și dreptate cuprins în corespondințele mele apărute tot în acest stimat ziar „Telegraful Român” Nr. 74 și 111 din a. tr.

Deși cu privire la neadevărurile cuprinse în acea corespondență dată din partea autorului fără pic de sfielă în publicitate, declar și mărturisesc publice, că nu m'aș demite și nici că m'aș simți deobligat a-i da răspuns, la darea aceluia însă mă deobligă onestitatea și cinstea mea de preot la care țin mult, precum și dorința mea de a clarifica onor. public cetitor în această privință ca să nu se lase a fi rău informat și sedus de o atare persoană ca dl învățator N. Sânzian.

Cu privire la întărzierea „întimpinării” dtale, dle învățatoriu, am a-ți răspunde pe scurt. Într'adevăr prea târziu te-ai trezit, la 3/4 de an, de unde rezultă că ori ai văcut și recunoscut, că nu ai drept, și că prin o întărziere așa de lungă ai creșut că vei putea și-ți va succede a informa rău și a seduce onor. public cetitoriu pe povârnișul cel scâlciat al dtale; ori că — dovadă sunt cuvintele din „întimpinare” unde ții că aceea ai făcut'o mai mult la îndemnul și provocarea amicilor dtale — ai consimțit cu cele cuprinse în corespondințele mele din Nr. 74 și 111 a „T. R.” din a. tr. ori apoi nu ai avut la îndemâna cuvintele latinesci de cari te folosesci în corespondințele dtale, sau apoi această corespondință și a compus'o cineva întrégă și dta numai ai subscris'o.

Pentru-că dacă aveai tôte acestea la îndemână cu siguranță, te tredeai mai curând, și nu acum după 3/4 de an, adevărat a treia și după scripturi. Din tôte acestea rezultă, că dta la acea corespondință numai ca autor nu poți figura.

Referitoriu la întregirea, și clasificarea parochielor, eu am ținut și țin mult la anexarea a două parochii mai slabe la un preot harnic, și nepătimaș, — altcum eu din parte-mi nici nu cred ca dta, dle învățatoriu, să fi primit vre-o

autorizare dela locurile competente bisericesci de a te îngrijii în felul dtale pătimaș de întregirea și clasificarea parochiilor, lăudându-te, că te poți folosi și de acte oficiose de ale preoției noastre, care de sigur nu ți-a adresat dtale atari acte spre a te folosi astfel de ele. Ne fiind deci autorizat la acesta, urmază de sine, că ești un om pătimaș și predominant de patima intereselor private, închipuit carele își închipue prea mult despre sine, voind a-și aroga sieși meritul în conducerea tractului nostru Hațeg.

Cu privire la conceptul ce l'ai trimis On. Red. ca model al stilului meu, te întreb: ce fel de act e și cum ai ajuns în posesiunea lui. Dacă ții la cinstea D-tale, ești dator să răspunzi.

Ca dovadă a sciinței și înțelepciunii cu care îi place să te mândrești și fălesc e de ajuns a-ți aminti aci cuvintele din întimpinarea D tale în care însuși recunosc, că cu mine nu te-ai făcut amic, prin urmare 'mi ești inimic, și ca atare atât în corespondența din „T. R.” Nr. 84 an. tr. cât și în cea de acum (Nr. 50 a. c.) te abați cu totul dela obiect și te atingi de personalități, folosindu-te în ambele corespondențe de unele cuvinte ordinare d. e. „fals”, „lingușitor”, ca unele ce sunt demne numai de D-ta ca autor al lor. Eu la astfel de maniere lipsite de bunacuvință nu recur.

Deșteptă-te și ești din cadrul patimilor de care ești condus și stăpânit și fi mai atent la cele ce cetesci; d. e. cetesce Nr. 74 și 111 ai stimatei foi „T. Român” din an. trecut, căci făcând astfel, te asigur, că însuși te vei convinge despre adevărata stare a lucrului.

Apoi, precum e o virtute frumoasă a scrie prin țiare, numai adevăr, din contră e o lașitate a scrie neadevăruri. Scii proverbul „cu minciuna ori prânșesci, ori cinezi, dar amândouă nici decum”.

Dealtecum eu nu ți-ași trage la îndoială bunele D-tale intențiuni, ce le ai pentru înaintarea tractului nostru, dacă nu ai fi atât de pătimaș și parțial, și îmi pare foarte rău că D-ta tragi la îndoială pe ale mele numai fiind-că sunt de alte păreri de cum ești D-ta. Ambi nisum la același scop, numai cât cu diferite mijloce. La punerea lor în aplicare însă nu trebuie se fim pătrunși de patimă, nici unul, nici altul. Ori cine a putut vedea din corespondențele mele, că eu nu am fost stăpânit de nici o patimă în espunerea părerilor mele, precum ai fost stăpânit Dta și nici la peronalități n'am trecut.

Am ținut de cuvință a aduce aceste la cunoștința Onor. public cetitor pentru ca să și pôtă face o judecată dreaptă asupra ambilor, precum și asupra corespondențelor noastre publicate până acum și deoparte, și de alta.

Sum cu iubire frățescă

Ioachim Cerbiceanu,
presbiter gr. or.

Convocare.

În sensul §-lui 12 al statutelor „Reuniunii femeilor române din Sibiu” se convocă prin acesta pe Duminecă, în 21 Iunie st. n. 1896 la 5 ore p. m. a XXXI adunare generală ordinară, în localul societății române de lectură din Sibiu („Albina” parterre).

Obiectele:

1. Raportul comitetului.
2. Revisuirea rațiociniilor pro 1895 și darea absolutoriului.
3. Staverirea budgetului pro 1897.
4. Alegerea noului comitet.
5. Propuneri eventuale.

Toți p. t. membrii reuniunii sunt rugați a participa la acesta adunare generală. Sibiu, în 12 Iunie st. n. 1896.

Maria Cosma, Dr. N. Vecerde, presidentă, secretariu.

Bibliografic.

Excursiuni pe munții țerii Bârsei și ai Făgărașului. Sub titlul acesta a apărut în tipografia A. Mureșan din Brașov o scriere interesantă și din punct de vedere istoric de mare valoare de D-nul I. Turcu protonotar pensionat. Volumul se estinde pe 200 pagini și cuprinde descrieri întregite cu schițe istorice despre castelele, munții cu frumosele lor văi, dumbrăvi, platouri, piscuri și poteci din țera Făgărașului. Fie care dintre aceste frumoseți nespuse de fermecătoare ale naturii sunt amintite cu numele lor original românesc, așa după cum acela a fost păstrat în tradiție și legende. E admirabil descrisă viața simplă patriarhală chiar a ciobanilor de prin munții Făgărașului. Un om. care iubesc natura, cu drăgălașele ei întocmire va afla în opul acesta o deplină satisfacție pentru sufletul său darnic de a se îmbăta vecinic de frumosețile naturii, ér pentru unul care voiesce a cerceta vreodată aceste romantice locuri, cartea D-lui Turcu e indispensabilă. Ea îi va fi o istetă și sinceră călăuză prin cărările încurcate, ce încruciează munții. Valoarea cărții, cu atât e mai mare, eu cât în limba noastră foarte puține cărți s'au scris de genul acesta. O carte de valoare, scrisă într'o limbă românească fluentă, e deci indispensabilă pentru ori-ce cărturariu român. Noi o recomandăm cu tötă căldură. Se află de vânzare la autor și la tip. A. Mureșan în Brașov cu prețul de 1 fl. sau 3 franci.

Din public. *)

Dare de sēmă și mulțămită publică.

Cu ocaziunea producțiunii declamatoric-musicală-teatrală ținută după examenul dela scola noastră confesională greco-orientală din loc Duminecă în 19/31 l. c., preste tacsă de intrare au suprasolvit următorii p. t. domni:

P. O. D. Tului Roșescu, protopresbiter 1 fl. 80 cr.; Aurel Urzică (Mărgău) 70 cr.; G. Farcașiu, notar 70 cr.; Forneth, 50 cr.; L. Dankó, 20 cr.; dl Petru Agrișan, (Ciula) 20 cr.; St. Bélei, 30 cr.; dl G. Condor, 30 cr.; dl G. Todoruțiu, 30 cr.; L. Moriș, 30 cr.; V. Dobra, 20 cr. și S. Leheni (Dretea) 10 cr.

Acestor marimonioși domni și pe această cale li se aduce cea mai profundă mulțămită publică, cerându-le dela bunul Dumnezeu ani mulți și buni, ca să mai pôtă face astfel de fapte filantropice.

Venitul petrecerii a fost 13 fl. 35 cr., ér speșele 6 fl. 35 cr.

Restul de 7 fl. s'a depus ca basă pentru un fond pe sēma bibliotecii scolare din loc. Călata-mare, 21 Maiu, 1896.

Pentru comitetul arangiator:

Ioan Luca, Gavriil Todoruțiu,
președinte, cassariu.

Domnul Daniel R. Cordeseu directorul și fundatorul institutului „Lumina” din Bucuresci, de presinte domiciliat în comuna sa natală Fofeldea (Foventea) cu ocaziunea ținerii adunării generale a despărțământului reuniunii învețătorești gr. or. din tractul Agnita în aceea comună la 5 Maiu a. c. convingându-se despre greutatea încassării tacselor dela membrii, s'a oferit, ca atât cât va mai trăi, să solvescă dēnsul tacsă pentru toți acei membrii din acest despărțământ, cari vor participa la adunările generale anuale

Din incidentul acesta îmbucurătoriu, adunarea pe lângă mulțămita protocolară, esprimă și pe acesta cale marimosului binefacătoriu cea mai profundă mulțămită.

Coveș, în 17 Maiu 1896.

G. Borzea, T. Holerga,
preș., notariu ad. hoc.

*) Pentru cele publicate în rubrica acesta redacțiunea nu e responsabilă.

Loterie.

Sâmbătă, în 13 Iunie n. 1896.

Viena: 90 5 71 49 39
Timișoara: 56 41 77 63 49

Nr. 220/1896

[59] 2-2

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroh în parochia de clasa a III-a Dumbraua, se deschide concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în foia „Tel. Rom.”

Emolumentele împreună cu acest post de paroh, computate în bani fac fl. 400.

Informațiuni detaliate se pot trage de la subscrisul. Petenții vor subțerne suplicile concursuale, instruite conform legilor în vigoare, subscrisului în termenul deschis, — p. u. Szász-Régen.

Oficiul protopresbiterial greco-oriental al Reghinului.

Reghinul săsesc, 22 Maiu, 1896.

În conțelegere cu comitetul parochial: Galacteon Șagău, protopresbiter.

Nr. 159 prot. 1896

[53] 3-3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului vacant de paroh în parochia de cl. III-a Frâua, prin această se publică concurs cu termen de 30 de zile de la prima publicare în „Tel. Rom.”

Emolumentele împreună cu acest post dau suma totală de 486 fl. 50 cr. v. a. des pre cari se pot lua informațiuni mai detaliate de la subsemnatul oficiu protopresbiterial.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne cererile concursuale instruite în sensul legilor în vigoare la subscrisul oficiu protopresbiterial în termenul deschis.

Mediaș, 25 Aprilie 1896.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al Mediașului în conțelegere cu com. parochial respectiv.

Romul Mircea, adm. prot.

Ad. Nr. 183-896 ppresb.

[57] 3-3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroh în parochia St. Mihail inferior și superior de clasa III-a în protopresbiteratul gr.-or. al tractului Turdei, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în organul arhiepiscopial „Teleg. Rom.”

Emolumentele împreună cu acest post dau un venit anual de 421 fl. v. a.

Informațiuni mai detaliate despre starea acestei parochii se pot primi la oficiul parochial și la comitetul parochial.

Doritorii de a reflecta la acest post de paroh vor avea de a-și așterne petițiunile concursuale instruite conform normelor în vigoare până la termenul indicat la subsemnatul oficiu protopresbiterial având a se prezenta sub durată concursului în vre-o Duminică sau sâmbătă în biserica din loc spre a-și documenta dexteritate în cele rituale.

Agârbiciu, 9 Maiu 1896. Oficiul protopresbiterial gr.-or. al tractului Turdei în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Petru Roșca, protopresbiter gr.-or.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1896.

Table of train schedules for various routes including Budapesta-Predeal, Budapesta-Arad-Teiuș, Budapesta, gara de vest-Orșova-Verciorova, Cucurdea-Oșorheiu-Reg. săs., Ghiriș-Turda, Sibiu-Cisnădie, Brașov-Zernesci, Simeria (Piski)-Hunedóra, Brașov-Chezdi-Oșorheiu, Murăș-Ludoș-Bistrița, Copșa-mică-Sibiu-Avrig-Făgăraș, Arad-Timișoara, Simeria (Piski)-Petroșeni-Lupeni, and Sighișoara-Odorheiu.

Nota: Orele însemnate în stânga stațiilor sunt a se citi de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. Numerele cele grase însemnă orele de lăptoe